

АГЕНЦИЈА
ЗА КВАЛИФИКАЦИЈЕ

СТАНДАРД КВАЛИФИКАЦИЈЕ
ТЕХНИЧАР ГРАФИЧКЕ
ДОРАДЕ

Београд, 2023.

СТАНДАРД КВАЛИФИКАЦИЈЕ

Назив квалификације	ТЕХНИЧАР ГРАФИЧКЕ ДОРАДЕ
---------------------	---------------------------------

ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ КВАЛИФИКАЦИЈЕ

КЛАСНОКС ¹ / ISCED-F 2013	0211 Аудио-визуелне технике и медијска продукција
Ниво НОКС-а ²	4
Ниво ЕОК-а ³	4
Врста квалификације	Стручна
Обим квалификације	4 године
Предуслови за стицање квалификације	Ниво 1 НОКС-а – основно образовање и васпитање, основно образовање одраслих, основно балетско образовање и васпитање и основно музичко образовање и васпитање.
Облици учења	- Формално образовање
Врста јавне исправе	- Диплома; - Уверење о положеним испитима у оквиру савладаног програма за образовни профил.

РЕЛЕВАНТНОСТ КВАЛИФИКАЦИЈЕ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ И НАСТАВАК ОБРАЗОВАЊА

Проходност у систему квалификација	- Ниво 5 НОКС-а; - Ниво 6 НОКС-а (подниво 6.1 и 6.2); - Ниво 7 НОКС-а (подниво 7.1)
Занимање	3116.02 Графички техничар 7323.02 Графички радник за дораду и прераду 7323.03 Књиговезац
Стандард занимања ⁴	-

¹ Систем према коме се квалификације разврставају и шифрирају у НОКС-у, усклађен са Међународном стандардном класификацијом образовања ISCED 13-F.

² Национални оквир квалификација Републике Србије (НОКС)

³ Европски оквир квалификација (енг. *European Qualifications Framework*)

⁴ До доношења стандарда занимања, повезаност стандарда квалификације Техничар графичке дораде са тржиштем рада заснована је на подацима о занимањима који су утврђени на основу прописа из области рада и запошљавања (према: Закон о НОКС-у, чл. 50.), као и на опису рада из иницијалног предлога стандарда квалификације у оквиру Иницијативе за развијање и усвајање стандарда квалификације Техничар графичке дораде.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Општи опис квалификације

Техничар графичке дораде организује и спроводи технолошки процес графичке дораде полупроизвода, као и завршну контролу квалитета готових графичких производа, у складу са прописаним нормативима, стандардима и упутствима у области производње графичких производа, поштујући мере безбедности и здравља на раду.

Обучен је за: одабир одговарајућих материјала, помоћних материјала, алата, уређаја и машина потребних за графичку дораду производа; организацију потребног броја радника у различитим фазама технолошког поступка графичке дораде; одржавање алата, уређаја и машина за графичку дораду; контролу и регулацију параметара уређаја и машина у процесу графичке дораде; припрему за рад компјутеризованих машина за графичку дораду; спровођење технолошких поступака израде меких и тврдих повеза графичких производа применом техника књиговезачке дораде; спровођење технолошких поступака израде амбалаже за одређене врсте производа, картонаже и прераде папира, применом техника графичке дораде; те за праћење тока израде производа, вршење контроле исправности и квалитета готових производа графичке дораде, у свим фазама производње.

Вешто комуницира у различитим контекстима и делотворно на једном страном језику, активно доприноси неговању културе изражавања; продуктивно примењује математичке моделе, техничка и технолошка знања и информационо-комуникационе технологије (ИКТ) у решавању проблема; ефикасно учи, усавршава се и развија своју каријеру; активно учествује у реализацији пројеката који доприносе добробити заједнице и одрживом развоју.

Активно доприноси неговању толеранције, људских права и културне традиције и баштине у оквиру организације и у различитим социјалним контекстима; одговоран је према сопственом здрављу и спреман да се укључи у активности усмерене ка очувању окружења у којем живи и ради.

Ниво општих и стручних знања, вештина, способности и ставова у оквиру стечених компетенција, техничару графичке дораде омогућава запошљавање и наставак школовања.

Компетенције

- Организација рада у технолошком процесу графичке дораде;
- Спровођење технолошког процеса израде производа у графичкој доради;
- Спровођење завршне контроле квалитета готових производа графичке дораде, паковање и експедиција;
- Кључне компетенције.⁵

⁵ На основу: *Правилника о општим стандардима постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета* („Службени гласник РС”, бр. 117/13).

По стеченој квалификацији, лице ће бити у стању да:

Знања

- опише настанак и историјски развој графичких производа;
- објасни улогу амбалаже у продаји производа графичке дораде;
- опише технолошке фазе израде производа графичке дораде (књиге, брошуре, новине, часописи, каталози, производи економске пропаганде, амбалажа и декоративни папир, картографски производи);
- објасни правила и принципе организације рада у различитим фазама технолошког процеса производње производа графичке дораде;
- наведе карактеристике различитих материјала и помоћног материјала који се користи за израду производа графичке дораде (папир, картон, лепенка, целофан, алуминијумске фолије за утискивање, полимери, материјали за пресвлачење, шивење и спајање, лепила, материјали за отискивање, материјали за ослојавање (лакови, воскови) и др.);
- објасни поступак провере и начин регулисања климатских услова рада у радном простору штампарије (температура, релативна влажност ваздуха и др.);
- разликује методе за испитивање материјала у графичкој доради;
- опише поступак одређивања и контроле потребне количине и карактеристика материјала и помоћног материјала за израду производа графичке дораде;
- опише поступке и начине одржавања алата, уређаја и машина у графичкој доради;
- опише технолошки процес графичке дораде у зависности од врсте технолошког поступка и врсте графичког производа који се израђује (књиговезачка дорада - израда спиралног, меког и тврдог повеза, амбалажа и картонажа, прерада папира и фолија);
- опише начине подешавања, контроле и регулације параметара машина у производном процесу графичке дораде (машине за сечење папира, перфорисање, биговање, шивење жицом, ручне пресе, машине за бушење, машине за округљивање, за резање лепенки (крајшер), машине за мазање и др.);
- опише технолошки поступак израде производа књиговезачке дораде, ручним и машинским путем;
- објасни процес дефинисања мера за место превоја (савијања и раздвајања) материјала;
- опише технолошки поступак израде амбалаже, картонаже и прераде папира;
- опише поступак контроле квалитета производа графичке дораде у свим фазама графичке дораде;

Знања

- објасни начин припреме производа графичке дораде за паковање и експедицију;
- опише поступак експедиције готових производа графичке дораде;
- објасни значај примене прописаних стандарда о безбедности приликом застоја у раду машина графичке дораде;
- опише мере безбедности и здравља на раду, заштите од пожара и заштите животне средине и њихову примену у свим фазама производње графичког производа.

Вештине

- тумачи техничко-технолошку документацију;
- бира одговарајуће материјале, помоћне материјале, алате, уређаје и машине, сходно карактеристикама материјала и технолошком процесу производње производа графичке дораде, у складу са радним налогом;
- организује потребан број радника у различитим фазама технолошког поступка графичке дораде;
- изврши контролу и регулацију климатских услова рада у радном простору штампарије;
- одржава алате, уређаје и машине за графичку дораду;
- врши контролу и регулацију параметара уређаја и машина у процесу графичке дораде;
- припреми за рад компјутеризоване машине за графичку дораду (подешавање једне или више контролних камера, подешавање бројача, транспортних трака, кодова и др.);
- одреди мере за место превоја;
- спроводи технолошке поступке израде меких и тврдих повеза графичких производа применом техника књиговезачке дораде (поравнавање, бројање, резање, савијање, сакупљање, шивење табака, израда књижног блока, обликовање материјала, лепљење и др.);
- спроводи технолошке поступке израде амбалаже за одређене врсте производа, картонаже и прераде папира применом техника графичке дораде (сечење, скошивање, обликовање и спајање материјала и др.);
- прати ток израде производа и врши контролу квалитета готових производа графичке дораде у свим фазама производње;
- врши избор материјала за паковање и пакује готове производе графичке дораде;
- врши експедицију готових производа графичке дораде;
- одлаже отпадни материјал на прописан начин;
- примењује мере безбедности и здравља на раду, заштите од пожара и заштите животне средине прописане за техничара графичке дораде у свим фазама графичке дораде.

Способности и ставови

- самостално, савесно, уредно и прецизно обавља послове техничара графичке дораде у складу са регулативом, начелима добре произвођачке праксе и стандардима квалитета релевантним за делатност књиговезачких и сродних услуга;
- испољава позитиван однос према функционалности и техничкој исправности машина, уређаја и опреме, које користи у графичкој доради;
- испољава љубазност, комуникативност, предузимљивост и флексибилност у односу према сарадницима, надређенима и клијентима;
- ефикасно користи податке за оптимизацију технолошког процеса производње, те планира и организује време и активности поштујући рокове;
- прилагођава се на промене у радном процесу, уочава проблеме и благовремено информише надређене о потешкоћама у раду, те учествује у њиховом решавању и у оквиру нестандардних послова;
- увиђа потребу перманентног усавршавања из делокруга рада и примене нових технологија, те показује спремност за даље учење;
- ефикасно примењује ИКТ за планирање и контролу технолошких процеса производње, прикупљање података у реализацији активности и вођењу документације;
- увиђа значај рационалне употребе природних ресурса и енергије, предности употребе обновљивих извора енергије и примене принципа циркуларне економије и одрживости у производњи, те прописног прикупљања, одлагања и збрињавања отпада са становишта заштите животне средине;
- увиђа значај рационалне употребе лепила, боја и лакова који се користе у процесу графичке дораде, те потребу да се потенцијално опасни производи, замене безбеднијим и биоразградљивим алтернативама када год је то могуће;
- испољава одговоран однос према безбедности, сопственом и здрављу других, као и према заштити животне средине и одрживом развоју и спреман је да се на том пољу ангажује.

Начин провере
остварености исхода
учења

Праћење развоја и напредовања ученика у достизању исхода и стандарда постигнућа, као и напредовање у развијању компетенција обавља се формативним и сумативним оцењивањем.

Оцењивање је описно и бројчано.

Бројчане оцене ученика су:

- одличан (5),
- врло добар (4),
- добар (3),
- довољан (2) и
- недовољан (1).

Оцена недовољан (1) није прелазна оцена.

Оцењивање се остварује применом различитих метода и техника (пројектни, радни задаци и сл.).

Сумативно се оцењује на полугодишту, крају школске године и на стручној матури.

ОСИГУРАЊЕ КВАЛИТЕТА КВАЛИФИКАЦИЈЕ

Квалификације
реализатора програма

Одговарајуће образовање:

- нивоа 7 НОКС-а (подниво 7.1, подниво 7.2),
а изузетно одговарајуће образовање

- нивоа 6 НОКС-а (подниво 6.1, подниво 6.2),
односно

- средње образовање, уколико се за одговарајуће предмете не образују наставници са одговарајућим образовањем нивоа 7 НОКС-а, у складу са Законом о основама система образовања и васпитања.

За наставника практичне наставе одговарајуће образовање

- нивоа 6 НОКС-а (подниво 6.1, подниво 6.2) или
- нивоа 5 НОКС-а (одговарајуће специјалистичко, односно мајсторско образовање са петогодишњим радним искуством у струци), уколико се за одговарајуће предмете не образују наставници са одговарајућим образовањем нивоа 7 НОКС-а, у складу са Законом о основама система образовања и васпитања.

Организација
надлежна за издавање
јавне исправе

Средње стручне школе